

KÚRIA

Knk.IV.37.480/2013/2.szám

A Kúria a dr. Kiss N. Csaba ügyvéd által képviselt J. A. indítványozónak, az Országos Választási Bizottság országos népi kezdeményezés aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítése tárgyában meghozott 74/2013. (VII.9.) számú határozata ellen benyújtott kifogása alapján az alulírott helyen és napon - nemperes eljárásban - meghozta a következő

v é g z é s t :

A Kúria az Országos Választási Bizottság 74/2013. (VII.9.) számú határozatát megsemmisíti, és a Nemzeti Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

A jogorvoslati eljárás illetékét az állam viseli.

A Kúria elrendeli végzésének a Magyar Közlönyben való közzétételét.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

1. 2013. június 16-án aláírásgyűjtő ív mintapéldányát nyújtották be az Országos Választási Bizottsághoz az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 2. §-a szerinti hitelesítés céljából. Az aláírásgyűjtő íven a következő kérdés szerepelt:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy Magyarországon ne létesüljön új atomreaktor?”

Az Országos Választási Bizottság a 74/2013. (VII.9.) számú határozatával (a továbbiakban: OVB határozat) az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát hitelesítette.

2. J. A. az OVB határozat ellen - a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (új Ve.) 349. § (1) bekezdés c) pontja szerint alkalmazandó - a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 130. § (1) bekezdése (a továbbiakban: Ve.) alapján - az abban foglalt határidőn belül - kifogást nyújtott be, s kérte az OVB határozat megsemmisítését.

Az indítványozó véleménye szerint az OVB határozat olyan kérdést hitelesített, amely nem felel meg a törvényben foglalt feltételeknek az alábbiak miatt:

Knk.IV.37.480/2013/2.szám

Az indítványozó szerint az Országgyűlés az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) 7. § (2) bekezdésében, illetve a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV. 17.) OGY határozatban már döntött a kérdésben.

Törvénsértő a megfogalmazás, mert a népi kezdeményezésre feltett kérdés ügydöntő népszavazást „sugall”, így megtévesztő a választópolgárok számára. Azt a látszatot kelti, hogy rá tudják kényszeríteni az Országgyűlést, hogy népszavazás útján hozzon a korábbi felülíró új döntést, holott a népi kezdeményezés - még ha sikeres is - az Országgyűlést nem köti.

Az indítványozó szerint az OVB határozat sérti az egyértelműség követelményét is, mert az Országgyűlés megalkotta „az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján, a paksi atomerőmű telephelyén új atomerőművi blokk(ok) létesítésének előkészítését szolgáló tevékenység megkezdéséhez szükséges előzetes, elvi hozzájárulás megadásáról” szóló 25/2009. (IV. 2.) OGY határozatot. Akik e határozat tartalmát nem ismerik úgy értékelik a kérdést, hogy a kezdeményezés a kérdés napirendre tűzésére irányul, akik ismerik, azok pedig úgy, hogy a kezdeményezés célja az Ogy. hat. megváltoztatása. A kérdés szövegéből így nem állapítható meg a kérdés tartalma.

II.

A kifogás az alábbiak szerint megalapozott.

1. A Kúria a Knk.37.145/2013/3. számú és a Knk.37.146/2013/2. számú határozataiban rögzítette: Az Alaptörvény 2012. január 1-ei hatálybalépését követően megszűnt az országos népi kezdeményezés alkotmányos hivatkozási alapja, az Alaptörvény csak az országos népszavazásra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza (8. cikk). Az Alaptörvény szabadság és felelősség címet viselő fejezet XXIII. cikk (7) bekezdése a népszavazáshoz való jogot fogalmazza meg, népi kezdeményezésről nem szól.

Az országos népi kezdeményezés jogintézménye törvényi szinten nyert rögzítést, egyrészt az Nsztv., másrészt a Ve. tartalmaz erre vonatkozó rendelkezéseket. Az alkotmányi környezet változásával a népi kezdeményezés hivatkozási forrása (szabályozási szintje) elvált a népszavazás jogintézményétől.

2. Az Nsztv. 1. § (1) bekezdése értelmében országos népi kezdeményezést legalább 50 000 választópolgár nyújthat be. Az országos népi kezdeményezés arra irányulhat, hogy az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó kérdést az Országgyűlés tűzze a napirendjére. Az országos népi kezdeményezésben megfogalmazott kérdést az Országgyűlés köteles megtárgyalni. A népi kezdeményezés természetéből adódik, hogy az Országgyűlés nem köteles a kezdeményezésben szereplő kérdés/állítás tartalmának megfelelő döntést hozni (ilyen tartalmú törvényt alkotni), kötelezettsége pusztán a kérdés napirendre tűzésére és megtárgyalására terjed ki. Ezzel szemben az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdése szerint érvényes és eredményes országos népszavazás során hozott döntés az Országgyűlésre kötelező. Ezen alaptörvényi szabály kimondja: „Legalább kétszázezer választópolgár kezdeményezésére az

Knk.IV.37.480/2013/2.szám

Országgyűlés országos népszavazást rendel el. A köztársasági elnök, a Kormány vagy százezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendelhet el. Az érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.

3. Az országos népszavazásra vonatkozó Nsztv. 13. § (1) bekezdése értelmében: „A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”, míg a népi kezdeményezésre irányadó 17. § szerint: „A népi kezdeményezésnek pontosan és egyértelműen tartalmaznia kell a megtárgyalásra javasolt kérdést.” Népi kezdeményezés során tehát megtárgyalásra javasolt kérdésről van szó.

Az Alkotmánybíróság országos népszavazási kezdeményezésre dolgozta ki az ún. egyértelműségi tesztet, azonban egyes döntéseiben az egyértelműség követelményeit az országos népi kezdeményezéssel kapcsolatban is érvényesítette. Ennek értelmében a feltett kérdésnek mind a választópolgári mind pedig a jogalkotói egyértelműség követelményének meg kell felelnie, azaz a választópolgárok számára a kérdésből világosan ki kell derülnie, hogy miről döntenek, a kérdésre „igen”-nel vagy „nem”-mel lehessen felelni, a jogalkotás irányába pedig irányadó, hogy az Országgyűlés a népszavazás eredménye alapján el tudja majd dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség és ha igen, milyen [lásd: 51/2001. (XI.29.) AB határozatot].

4. A Kúria megállapítja: jelen ügyben a feltenni kívánt kérdés nem arra irányul, amelyet az Nsztv. 1. § (1) bekezdése a népi kezdeményezés céljaként meghatároz - nevezetesen, hogy az Országgyűlés az adott kérdést tűzze napirendjére és tárgyalja meg - hanem megfogalmazásából eredően azt a látszatot kelti, hogy a választópolgárok az aláírásukkal népszavazást kezdeményeznek. Az a kérdés, mely szerint: „Egyetért-e Ön azzal, hogy Magyarországon ne létesüljön új atomreaktor?” azt sugallja, hogy az adott kérdést a választópolgárok fogják az Országgyűlésre kötelező módon eldönteni. A feltenni kívánt kérdésből az következik, hogy a választópolgároknak lehetősége nyílik az Országgyűlésre kötelező módon más döntést hozni, ez azonban a népszavazás s nem a népi kezdeményezés sajátja. Az OVB határozatban hitelesített kérdésből tehát nem következik, hogy ebben az esetben az Országgyűlés által megtárgyalandó kérdésről van szó, a választópolgárok számára nem derül ki egyértelműen, hogy miről is döntenek. A népi kezdeményezésre feltett kérdés ezáltal alkalmas arra, hogy a választópolgárokat adott esetben félrevezesse. A választópolgárok számára megtévesztő kérdés az Nsztv. 17. §-ába ütközik. Ezt állapította meg a Kúria a 2013. szeptember 3-án kelt Knk.37.504/2013/2. számú végzésében is, de az Országos Választási Bizottság korábbi gyakorlata is azt mutatja hogy a konkrét jogalkotásra és nem napirendre tűzésre irányuló népi kezdeményezés nem egyeztethető össze az Nsztv. 17.§-ával, mivel az ilyen tartalmú kezdeményezés megfogalmazása a választópolgár számára azt a téves látszatot kelti, mintha az aláírásgyűjtés alkalmával népszavazási kezdeményezést támogatna [lásd: a 109/2011. (VII.12.) OVB határozatot].

5. A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy az OVB határozat

Knk.IV.37.480/2013/2.szám

ellentétes az Nsztv. 1. és 17. §-ával, ezért a Ve. 130. § (2) bekezdése alapján a Kúria az Országos Választási Bizottság határozatát megsemmisítette és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasította.

Az új eljárásban az Országos Választási Bizottságnak figyelemmel kell lenni arra, hogy az adott kérdés ebben a megfogalmazásban nem bocsátható népi kezdeményezésre.

Mivel a Kúria az OVB határozatot az Nsztv. 1. és 17. §-ába ütközés miatt megsemmisítette, ezért az indítvány további elemeit érdemben már nem vizsgálta.

Az illetékkal kapcsolatos rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 33. § (2) bekezdés 1. pontjának figyelembevételén alapul.

A Ve. 131. §-a folytán alkalmazandó Ve. 130. § (2) bekezdése szerint a Kúria elrendelte végzésének a Magyar Közlönyben történő közzétételét.

Budapest, 2013. szeptember 17.

Dr. Kozma György sk.
a tanács elnöke

Dr. Balogh Zsolt sk.
előadó bíró

**Dr. Hörcherné
Dr. Marosi Ildikó sk.**
bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő